

La capital del Baix Ebre es va convertir en una autèntica ciutat musulmana i comptava amb una gran mesquita, un potent port marítim i un nucli emmurallat sota el castell de la Suda.

Turtuixa, la història més oculta de Tortosa

Tortosa Francesc Millan

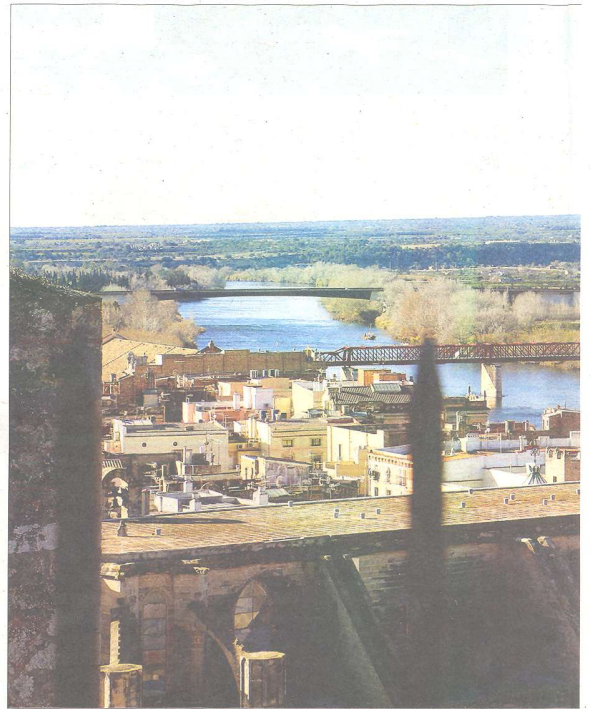
Sovint, el neguitós silenci de Turtuixa -la Tortosa d'avui- era trencat per l'àdhan, la crida emprada en l'Islam per convocar els fidels a l'oració. Les frases recitades, una síntesi de l'essència de les creences islàmiques, ressonaven amb força pels carrers de la ciutat mentre molts dels adeptes es dirigien cap a la mesquita per entonar les seues pregàries. Aquesta escena, difícil d'imaginar avui en dia, podia tindre lloc en qualsevol dels dies compresos entre l'any 714 i el 1148, el període en què la ciutat ebrenca, igual que la resta de les Terres de l'Ebre, va aprendre a viure sota les directrius musulmanes.

L'any 711, el califat d'Omeia, amb capital a Damasc, va afiançar l'ocupació islàmica de gran part de la península Ibèrica. Naixia Al-Àndalus, que, de sud a nord, va saber consolidar un regne que resistí fins al 1492

a ser reconquerit per les forces catòliques. Durant aquests gairebé set segles en què les pugnes entre andalusins i cristians eren constants, Turtuixa es va posicionar com una ciutat clau per als interessos d'Al-Àndalus. En primer lloc perquè, juntament amb Làrida -l'actual Lleida-, era el nucli urbà més important de l'extrem septentrional del regne, perillosament rodejat pel comptat de Barcelona, al nord, i pel regne d'Aragó a l'oest. D'altra banda perquè ràpidament es va consolidar com un referent mercantil, cultural i agrari a l'extrem nord d'Al-Àndalus.

FORJAR AL-ÀNDALUS En certa mesura, la conquesta musulmana de la península Ibèrica arribà com un glop d'aire fresc per a molts habitants d'Hispania. El territori estava travessant una greu crisi de la monarquia visigòtica que es traduïa en una latent inestabilitat en totes les tecles de la societat. L'estudiós

tortosí Ramon Miravall parlava en el seu llibre *Madina Turtuxa: introducció a la història islàmica*, d'una etapa de "lluïtes entre els llinatges gots, acompanyades d'una greu depressió econòmica, sobretot en el sector agrícola". Aquest cúmul de crispació va explotar l'any 711 en forma de guerra civil entre el rei Roderic (monarca visigot del moment) i els familiars del rei anterior. Aquests últims, amb ferma intenció de recuperar el tron, van demanar ajuda als veïns musulmans, que ja dominaven el nord de l'Àfrica. El governador de la zona, Musà ibn Nusayr, i el seu general Tariq ibn Ziyad van travessar l'estret de Gibraltar amb les seues tropes i, mostrant el seu impressionant potencial bèl·lic, van derrotar l'exèrcit de Roderic a la mítica batalla de Guadalete. No obstant, ni Mustà ni Tariq portaven intencions de, un cop acabada la pugna, tornar a territori africà. Calia aprofitar el moment, consolidar la

Imatge actual de la capital del Baix Ebre des del castell de la Suda, fidel testimoni de l'èp

Durant quatre segles, Tortosa es va consolidar com una de les principals ciutats d'Al-Àndalus pel seu potencial econòmic, cultural i estratègic

conquesta i incorporar Hispania a la comunitat sota l'autoritat dels califes de Damasc. Així va ser i en només quatre anys, els seus exèrcits van conquerir la major part de la Península gràcies, en part, a una noblesa visigòtica desunida i a una població que es va mostrar indiferent davant la invasió.

L'ocupació va seguir un model similar a cadascun dels punts d'Hispania: desfeta estatal i dos o tres victòries militars, seguides de submissió pactada entre les ciutats i els exèrcits musulmans. En aquest sentit, Jordi Marqués, llicenciat en Història, apunta que **"no s'ha d'entendre com una conquesta violenta, ben al contrari"**. A aquesta realitat va ajudar a l'acceptació de la població que, lluny d'entendre-ho com un fet traumàtic, va facilitar una ràpida assimilació cultural i social. Miravall ho resumia així en la seua obra: "La massa popular va veure la possibilitat d'escapar del domini senyorial i, donada la seua situació deplorable, no calia esperar el mínim esforç per deturar l'avançament islàmic puix que no tenien raons socials ni religioses per fer-ho i en el canvi polític no hi tenien res a perdre, ben al contrari". També és cert que les tropes musulmanes van ser respectuoses amb la forma de vida de la societat autòctona i aquesta relativa tolerància d'ambdós parts va agilitzar un procés que hagués pogut esdevenir molt

La posició estratègica de Turtuixa permetia controlar dos elements clau en una època de pugnes constants: el riu Ebre i el Port i la seua vall. / F.M.

